

GAZETA TRANSILVANIEI.

„Gazeta“ este de 2 ori; Joi și Duminec'a, Fôia, cându concedu ajutôriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri estene 12 fl. v. a. pe unu anu sêu 2 1/2 galbini mon, sunatôria.

Anulu XL.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. còrrespondenti. — Pertru serie 6 cruceru v. a. Tacs'a timbrala à 30 cr. val. austr. de fia-care publicare,

Nr. 13.

Brasiovu 1 Martiu | 17 Februaru

1877.

Barbile preutiloru cá cestiuue politica.

Cine din noi ar' fi crediutu, cá din cestiuuea barbiloru se se mai aléga odata in dilele nóstre nu numai cestiuue religioasa, ci si per eminentiam cestiuue politica? Inainte cu trei septemani, pre candu ne esise din péna articulu „Érasi cestiuuea limbei“, (publicatu numai dilele acestea), prepuneamu asia ceva, déra totu nu credeamu, ca nebuni'a omenesca va ajunge astadi mai departe; decatu ajunsese in urmarea revolutiunei din 1848/9 pre catu timpu popórale gema sub ascutisiulu sabiei portate pe de asupra capeteloru nóstre in poterea legeri martiale. Regimulu militaru de atunci persecutá si radea barbile acelorú ómeni, despre cari se credea ca le lasa a cresce spre a'si manifesta prin ele scopurile loru revolutiunarie, republicane, séu antidinastice, antiaustriace, rebelle; déra nici comandantiicei mai brutali din acea epoca n'au cutediutu se provóce pe preutimea de ritulu orientale din una séu alta confesiune, cá se'i radia barbile, déca voiescu se fia considerati cá credintiosi si nu cá rebelli, nu cá tradatori de patria si tronu. Noi scapaseram din vedere atatu articulu publicatu in „Pesti Napló“ din 29 Dec., prin care sunt inferati de schismatici, russolatarii si tradatori toti acei preuti ruteni, cati nu se voru supune porunciloru episcopesci si voru cutedia se mai pórté barbi. Nu citis-ramu nici anticritic'a ăita in „Hon“ in acésta materia scarbósa si odiósa. Intre acestea, unu consortiu de preuti ruteni gr.-catholici, portatori de barbi, din diecesea Munca-ciuini, raniti pana la sufletu, atatu prin cerculariulu episcopescu, catu si prin infamiile vomite asupra toturoru preutiloru cu barbi, se scolara se'si apere onórea, caracterulu si chiaru ritulu loru in „Köz-velemény“ Nr. 30 din 30 Ianuariu a. c. Asia, éta ca in midiuloculu atatoru suferintie si calamitati de tóte speciile se porni in acestea tieri inca si una lupta politica p e n t r u b a r b i. Póte fi, ca Europei intregi i se va para acea lupta cá cea mai absurda si mai ridicola din lume, si ca multi voru reflecta la Batracomiomachi'a (bellulu bróscoloru cu siórecii), ce se crede, ca o ar' fi descrisu Homeru. Noue nu ni se pare asia. Noi aci vedemu un'a din acelea simptome, prin care se manifesta tirani'a intru tóta urit'a sa golitiuue. Este invederatu, ca atunci candu se impune clerului rutenu greco-catholicu din Ungari'a prin auctoritate a archie-reiloru, cá indata se'si radia barbile sub pedépsa de a fi trecuti in cartea négra, in registrulu apostatiloru din religiunea catholica (care adeca se ia de pretestu) si a fi considerati de muscali, tradatori si rebelli, cari cugeta a da tier'a in potestatea Russiei, acea porunca si amenintiare suna totuodata si la adres'a clerului romanescu greco-catholicu, si cu atatu mai virtosu la adres'a clerului romanescu orthodoxu, cá se tacemu de celu serbescu, care nu de astadi nici de eri este consideratu de russolatru, prin urmare de tradatoriu. Si cumu se face, ca cerculariile archipastoriloru romanesci orthodoxi, venatôrie dupa agitatori politici si aruncatôria de infruntari asupra barbatiloru inteligenti din biseric'a orthodoxa coincidu, sunt cumu amu dice sinchrone, apparu dintr'odata cu ale episcopiloru ruteni? Cine nu vede aci originea comuna si

strinsulu nexu intre cerculariile archiereiloru ruteni si ale celoru romanesci!

S'au ajunsu inse vre-unu scopu cu acelea porunci? Unulu se ajunsu de siguru si inca — o marturisimu — mai preste asteptarea nóstra, adeca: indignatiune (scârbire) generale si mania revolutôria de spirite ori incatrau iti intorci audiulu si vederea. Chiaru maghiarii cei mai moderati vedu in acestea mesuri lipsa totale de tactu si de prudentia, ba tocma insulta grea in faci'a cleruriloru si a fruntasiloru poporului aruncata din partea auctorului acelei idei de trei ori nefericite si a poruncei date pentru emitterea cercularieloru. Ce va face clerulu romanescu si toti barbatii inferati de agitatori, cumu -si voru apara, nu atatu barbile, catu mai virtosu onórea si reputatiunea, nu potemu se scimu. Ceea ce cunóscemu pana acuma este, ca preutii ruteni portatori de barbi se apara cá barbatii demni si bravi, declarandu rotundu, ca ei tocma pentru ca li se facu acea insulta, cu atatu mai bine 'si voru cultiva barbile, cá se le crésca oricatu de lungi; apoi se vina muscalii ori se nu vina, totu atata, ei -si voru conserva barbile ca una parte constitutiua a usului stravechiu si déca vreti, a costumului, a modulu de a se porta, mai alesu candu chiaru in conditiunile unirei ruteniloru cu eclesi'a rom.-catholica apuséna sta curatu: „Ut barbam porro quoque gestare liceat.“ Poporulu rutenu tiene numai de diumatate popa pe acela, care nu pórtá barba. Toti episcopii ruteniloru dela unire incóce au portatu barbi, afara de Vas. Popovicu, carele fusese spéau. Ca voru veni muscalii, voru cunóscé pe popii resariteni dupa barbile loru si voru face causa comuna cu densii? Ce mai absurditate, ce nebunia de ómeni desperati! Muscalii nu se uita numai la barbi, cá se cunóscá pe cei de ritulu resaritenu, ci fora a da cu ochii de popa, se uita in susu la crucea bisericéi, o cunoscú indata, intra intrens'a, vedu inpartirea ei, fruntariulu, icónele, stranele, vedu pe preuti inbracati cá si ai loru, pe ómeni facundu'si cruce cá si densii, audu cantarile cá si la ei, le suna in urechi „Gospodi pomilui“, „Gospodi vos va tebie uslišimii, uslišimii'a Gospodi iproci.“ Ce le mai trebuie loru se védia si barb'a popii? Mai curendu cauta cu ochi doiosi la preutés'a, cá se le faca „Cusiai“, ca vinu morti de fóme dupa unu marsiu lungu. In an. 1849 cautá numai, pe care biseric'a vedea crucea bizantina si maná dreptu acolo. Cei cari voiescu se radia barbile popiloru, trebuie se fia consecenti, se mérga multu mai departe, se puna pe turnuri cocosiu in locu de cruci, se dea afara icónele cá in dilele lui Gavr. Bethlen, Rákoczy, Apaffy etc., se faca din vestimentele bisericesci „siabrace“ de cai, ca in an. 1849, mai in scurtu, se provóce una din cele mai terribili revolutiuni religionarie. Cine dice A, trebuie se dica si B C D.

Si ce vreu episcopii ruteni cu pretestulu catholicismului? Asia sciú densii se crutie susceptibilitatile omenesci? Pentru-ce nu au spusú celui ce le-a poruncitu lucruri de acestea necalificabili, ca in biseric'a resaritena barb'a popii se rade numai in casu, candu pentru vre-unu delictu séu crima grea e pedepsitu cu depositiune ori degradare, séu cumu se esprime poporulu, i se rade barb'a, ca l'au respopitu, 'ia luatú darulu; „pop'a cu barb'a rasa e respopa.“

Numerosulu consortiu alu preutiloru ruteni in apologi'a publicata, descopere in termini de mania, ca acestea miserii ale loru se tragu dela mai multi renegati mituiti, cari facu comerciu de patriotismu si de lealitate, ómeni servili si blastemati, cari -si vendu biseric'a si nationalitatea pe bani, pe functiuni si ranguri (haszonlesés, emelkedés = előléptelési vágybol támadt kereseti mod). In fine densii ceru investigatiune stricta si pedepsirea spioniloru calumniatori.

In catu pentru romani, avemu si noi sciri despre marea irritatiune a spiriteloru provocate prin atinsele cercularie, si inca cu acelu adausu, ca romanii gr.-catholici se tienu obligati si sunt decisi a lua ori ce solidaritate cu confratii loru de confesiunea gr. res. orthodoxa, in tóte cestiu-nile politice si nationali, in care acestia fusera incriminati de agitatori, ca-ci dicu ei: „Caus'a nóstra este comuna, suferintiele inca trebuie se ne fia comune, solidarie, nedespartite.“ Intr'aceea caus'a nóstra inca n'au ajunsu pana la barbi; déra póte fi ca va ajunge pana la perulu capului. Atunci apoi o vomu ventila si pe aceea, déca vomu mai fi in viétia.

Brasiovu in 28/16 Fauru 1877.

Foi'a officiale din Buda-Pest'a aduce in numerulu seu de eri nou'a denumire a cabinetului Tisza. Prin acésta dnumire inse s'a pusú capetu comediei de dimissionare, inscenata de dlu Tisza, dér' nu si comediei de impacatiune dualistica, de órace acésta din urma are se ni se mai presente inca in o multime de variatiuni in corpurile legiutórie dincóce si dincolo de Lait'a.

Faptele ce se implinescu ne dau deci dreptu la ceea ce amu disu dintr'unu inceputu, ca dlu Tisza nu dimissionédia, cá se se duca, ci numai cá prin dimissionare se-si inlesnéscá calea de a primí ori-ce impacatiune cu nemtii numai cá dupa aceea se apuce éراسi in manile sale frenele sfarimatórei poteri de statu ungurescu. Si acéstu scopu l'a ajunsu dlu Tisza, inse este mare intrebare, déca dsa si oper'a sa voru fericí séu nefericí statulu maghiaru si popórele sale.

Inse dela tem'a fericirei popóreloru statului maghiaru voimu se ne abatemu d'ocamdata, pentru ca ni se pare cu totul ingrata, de órace in acéstu statu de ori-ce póte se fia vorb'a, numai de multitudine si de prosperare, si preste totu de fericire nu. — Vomú continuá deci istoriculu séu cursulu impacatiunei dualistice de acolo, de unde amu intreruptu in numerulu precedentu, in care amu aratatu punctele principali ale noului pactu facutu intre ministrii de ambele parti, inse pre langa rezervarea dreptului, de a se consultá in acéstu respectu si cu partitele proprie de acasa.

De consultarea dlui Tisza cu partit'a sa nice nu mai facemu vorba, de órace scimu, ca acésta partita merge asiá de departe in nationalismulu si liberalismulu seu, incatu asculta neconditionatu de ordinulu dlui Tisza, séu cu alte cuvinte: jóca dupa cumu i canta marele mufti. Pentru aceea ne marginimu a inregistrá in pucine cuvinte conclusulu luatú in acésta privintia de conferinti'a partitei constitutionale austriace, tienuta in 24 Febr. sub presiedinti'a lui Coronini.

Indata la inceputul conferintei se fece din partea capului partidei Dr. Herbst urmatori'a propunere: „Avendu in vedere declaratiunea guvernului, ca proiectele despre impacatiune nu se potu face mai inainte de ce partit'a constitutionale nu-si va da votulu seu asupra constituirei consiliului generalu alu bancei; considerandu apoi o alta declaratiune a guvernului, ca din votulu ce-lu va da partit'a in acesta privintia nu va face nice unu prejudiciu pentru primirea, emendarea seu respingerea toturor celorlalte dispusetiuni ale statutului bancei si a celorlalte parti ale impacatiunei, — partit'a constitutionale declara, ca constituirea consiliului generalu alu bancei nu este neacceptabile, inse totuodata 'si reserva mana libera cu privire la regularea dispusitiunilor statutului bancei si preste totu la proiectele despre nou'a impacatiune, inse cu deosebire cestiunea denumirii celor doi vice-gubernatori ai bancei o considera ca o cestiune deschisa.“ — Dlu Herbst o spuse apoi partitei pe facia, ca se nu-si face scrupuli din primirea acestei propuneri, deorace din acesta cauza impacatiunea totu se pote nimici in decursulu desbaterilor parlamentari, deca se va vedé, ca ea este in detrimentulu monarchiei.

Deputatulu Schaup face apoi o contra-propunere, dupa care ar' fi fostu de a se respinge propunerea guvernului relativa la constituirea consiliului generalu alu bancei, deorace mai vertosu prin denumirea celor doi vice-gubernatori devine banc'a dependente nu numai de guvernulu din Vien'a, ci si de celu din Budapest'a.

Dupa aceea se pusera ambele propuneri la votare nominale si cea de antaia se primi cu 122 contra 63 voturi. Inse este de insemnatu, ca o multime de deputati, cari au votatu pentru propunerea lui Herbst au facutu acesta numai ca se ajunga la desbaterea proiectelor despre impacatiune inse totu-odata ei au declarat pe facia, ca nu se voru poté invoii, ca cei doi vice-gubernatori se denumésca de catra ambele guverne, ci ca se se aléga de catra adunarea actionariloru bancei.

In fine mai notificamu si aceea, ca reprezentanti'a bancei nationale inca a respinsu punctulu referitoriu la denumirea celor doi vice-gubernatori. Este deci temere intemeiata, ca tota impacatiunea se pote preface in pulvere si cenusia, deca cestiunea denumirii seu a alegerei celor doi vice gubernatori ai bancei se va fortia pana la extremitate. Si acést'a se pote prea usioru intempla deorace precum nu credemu, ca dlu Tisza se renuncie si la dreptulu de a denumi unu vice-gubernatoru la banca, totu asiá nu potemu presupune nice despre austriaci, ca dinsi se se supuna vointiei dlui Tisza, ca-ci atunci si-ar perde inaintea lumii tota valoarea si s'ar face de risu si de batjocura.

In urm'a votului de susu alu partitei constitutionali austriace s'a intemplat de dlu Tisza si cabinetulu seu fu denumitu de nou de catra Dominitoriu, ca asiá se póta subscrie protocolulu din urma despre pertractarile avute cu ministeriulu din Vien'a si ca se se póta aduce caus'a impacatiunei inaintea camerelor.

* * *

Alarmulu de resbelu se apropia totu mai tare, sgomotulu devine totu mai seriosu. Abia au trecut de doue ori cate 24 de ore, de candu in urm'a discursului de tronul din Berlinu si a unei asigurari din patrea lordului Disraeli se trimbatiá pacea in lume pe tote tonurile, si éta, ca astadi aflamu orizontulu inneguratu de nou, incatu nimeni nu mai dubiteza, ca de astadi pana mane nu va incepe a se descarcá cea mai vehemeta tempestata de gloantie pe campiele orientului cari se voru scaldá in riuri de sange. Scirile din Russi'a ne spunu dejá fora nice o rezervá, ca in decursulu septemanei acesteia armat'a russésca se va pune in miscare; ba unele mergu si mai departe si numescu chiaru si diu's trecerei preste Prutu, care éste diu'a de mane 1 Martie c. n. Se pote inse, ca aceste sciri

se fia pucinu precipitate, inse cu tote aceste ele nu perdu nimicu din valoarea lor, deorace adeverulu va remané adeveru chiaru si in acelu casu, candu resbelulu nu s'ar incepe la prim'a Marte nou, ci in prim'a Marte vechiu.

— Unu ordinu de di din Chisienevu aduce la cunoscintia, ca functionarii subalterni dela calile ferrate din tota Russi'a de sudu voru fi supusi de dreptulu comandei militari. In Chisienevu au sositu dilele aceste vr'o doue sute de perechi de osie de vagone, cari se potu largi si strimta dupa placu. Aceste se voru intrebuintia la transportarea trupelor pre calile ferrate romane a caror largime de sine difera de a celor russesci. Totu din Russi'a se mai anuncia, ca a trei'a classe a cozaciloru dela Donu a capetatu ordinu de a sta gat'a de plecare in fia-care momentu. De regula acesta classe de cozaci se mobilisédia numai atunci, candu resbelulu a luat dejá dimensiuni mari. Deca inse acést'a se face de pre acum, este o proba invederrata, ca Russi'a se pregatesce de unu resbelu mare si indelungatu. — Dilele prossime ne voru aduce in totu casulu date mai positive in privintia intentioniloru Russiei, pentru aceea nice nu luamu de asta-data notitia mai detaiata despre acele sciri, cari dicu, ca unu corpu de armata russésca de 60 de mii s'ar aflá dejá pe pamentu romanescu in apropiare de Iassi, ceea ce noi nu potemu admite mai inainte de declararea formale a resbelului si cu deosebire mai inainte de a cunosce pe facia atitudinea Romaniei, care inca nu pote sta cu manile in sinu.

— Austri'a nótra inca da semne de mobilizare. Mai inainte de tote se spune ca pana la 15 Februaru s'a inmultitu numerulu tunurilor lui Uchatius la 1328, incatu astadi sunt inarmate completu 72 de batterie de cate optu tunuri de calibru 9 centimetri. Pana in lun'a lui Marte se voru mai provedé cu aceste tunuri inca 39 batterie. Afara de acést'a ni se mai spune, ca in unele parti ale Transilvaniei s'ar fi si chiamatu rezervisti la arme. Dér ceea ce tradéza si mai multu planulu de mobilizare este, ca ministeriulu de resbelu a inceputu a se ingriji pana si de vivandiere, cari pre langa o cautuina de una suta floreni se aiba dreptulu de a vinde victuale si beuturi la soldati in castre. Pentru fia-care regimentu se voru ingagia cate trei, cari inse voru avé a depune si unu juramentu solemn, ca voru observá celu mai strictu secretu despre miscarile si puterea armatei. Totu-odata celor dejá ingagiate li s'a comunicatu, ca au de a se grabi cu procurarea materialului necesariu, deorace momentulu mobilizarei nu mai este departe.

Precum scimu din unele sorginti, ce pretindu a fibine informate, Austri'a va face d'ocamdata numai o mobilizare partiala si anume a regimentelor ce se intregescu in tienaturile sudu-ostice ale imperiului, adeca din acele tienaturi, unde poporulu romanu este in preponderantia. Vedemu deci ca si in acestu casu fiii natiunei romane sunt in prim'a linia chiamati a alergá la arme si in casu de lipsa a se indrepta contra inamicului si a-si sacrificá sangele si viétia, fora a intrebá, ca cine este acelu inamic si ca pentru ce si pentru cine au a-si sacrificá viétia, cu tote ca aceste intrebari sunt de mare importantia pentru fia-care omu consciu de sine si de chiamarea sa cu deosebire in momentele extreme, candu ajunge la respintie, d'a alege intre viétia si mórté. Inse deca soldatulu romanu de sub comand'a nemtiésca seu maghiara ar reflectá totusi la intrebarile de mai susu, atunci elu de buna séma n'ar poté se face nice unu pasu, candu ar sci ca se lupta numai si numai pentru neamtii seu pentru unguru, deorace nice dela unulu nice dela altulu n'a intempinatu decatu amagire, perfidia, oprimere si totu felulu de arcane intinse contra individualitatii si a esistintiei nationale. Dér cu tote aceste si pentru soldatulu romanu din armat'a austro-maghiara esiste ceva, ce are se-lu animatie si se-lu indemne la fapte de eroismu si bra-

vura romana stramosiésca, sacrificiu de sange viétia, si acést'a este in prim'a linia tronulu, care romanulu in tote tempurile si tote impregiurari i-a fostu credintiosu si dela care singuru mai poté speredie o ameliorare a sortii sale venitorie inse de sine se intielege, ca spre a ajunge si marita acea sorte mai buna, romanulu n'are se síel cu manile in sinu, ci se se face demnu de ea prin sacrificie de avere si sange prin infruntarea de maniloru esterni si interni ai tronului si ai sa. Dér mai este apoi si patri'a, care face apelul bracele probate ale soldatulu romanu, cari brau au aperat'o si salvat'o nu numai de mongoli, turci si tataru, ci au scapat'o chiaru si din manile a lor'a, ce se nmniau fiii ei, candu aceia se apucaseru a o arde si devastá. Pentru ca dica ungurii cari voru vré, ca acesta este patria exclusivu maghiara adeverulu este si remane adeveru curatu, ca pamentulu locuitu si lucratu de poporulu romanu, ca preste totu se afla in masse compacte, este si si tiene cu mai multu dreptu de patri'a romana, decatu de cea maghiara.

— Ambasadorele turcescu din Constantinopol publicá in diurnalele de Vien'a o desmintire a se rei respandite despre starea sanetatiei sultanulu. Dinsulu dice, ca sultanulu este intregu si sanetatu nu numai trupesce, ci si spiritualmente. Cu tote aceste inse diariulu „P. Lloyd“, care pana in tempulu mai nou redica pana la certiuri pe turci, diu intre altele, ca sanetatea sultanulu nu da nice garantia despre sanetatea Turciei. Din contra in mitulu diariu afla, ca in Constantinopole nimeni nu se mai ingrigesce de afacerile statului, ci totu e lasatu in man'a sortii. Demnitarii din fruntea statului si petrecu dilele in bancheturi si desfrantari, asiá incatu cu dreptu cuventu poté se erumpi in curendu o revolutiune in Constantinopole, deorace o asemenea stare de lucruri nice armat'a n'ar m poté-o suferi.

— Scirile despre negociatiunile de pace intre serbi si turci au fostu pana mai eri totu favorabile si pline de sperantie, inse dupa aceea d'odata schimbá foia, incatu astadi se dice, ca s'au ivit dificultati noue, cari voru poté se nimirésca totu ce s'a facutu si se deschida de nou usi'a inimicitielor. Delegatii Muntenegrului n'au ajunsu in la Constantinopole, inse se dice, ca Muntenegrul ar face nescie pretensiuni, pe cari Turci'a nu n poté nice odata se le implinésca. — Adunarea nationale serbésca s'a deschisu luni in 26 Fauru. In curendu omu avé deci ocaziune se vedemu, ca e spiritu domnesce inca in Serbi'a. Pana atunci tragemu atentiuinea cetitorului asupra cuvintelor unui diplomatu din Vien'a, care vorbindu despre negociatiunile de pace turco-serbesci, dise „ca acesta pace va aduce Europei resbelu.“

R o m a n i ' a .

B u c u r e s c i , 12/24 Febr. Pentru Romanii este adeverata gratia a Providentiei, ca armistitiulu turco-serbescu s'a traganatu pana acilea, ca rezultatele conferintei au fostu nulle, ca Midhat pasia fu exilatu, ca alu treilea sultanu din cati au stat pe tronul de cateva luni incóce, inca e prostu, timpitu, naucu, bolnavu ca si Mahmud, ca si cei multi membrii cati se mai afla in viétia din dinasti'a Osman, ruinata prin cele mai scárnave desfrinari trupesci, prin lene, betia, ignorantia gróde de totu, ce se nmnesce dietetica. Armistitiulu lungu si prelungirea conferentielor ne dete timp, ca in cursulu ernei se punemu umerii spre a corege de abusurile virite sub gubernulu de cinci ani pe diu dosulu legiloru, spre a reforma chiaru si cateva legi, a dá impulsu ca nici odata instructiunei publice, scóleloru, a studié si defini a de verata situatiune a finantielorú nóstre, a pune si armatiuna la probe, cu care pana acuma nu avuse ocaziune de a da facia. Nullitatea rezultatelor positive ale conferentiei europene tienute la Constantinopole ne folosí fórté multu inea si din altu punctu de vedere. Acumu poterile mari europene si asia dicundu Europ'a intréga avú cea mai buna ocaziune de a cunosce, ce insemna a negocia si

Se scrie, ca exgen. Klapka a si facutu pasi, pentru cá turciloru se li se deschida mintile, si se adópte manier'a constitutionale a maghiariloru, ca asia voru elude tóte sperantiele crestiniiloru, si ciue se va renege facunduse osmanu va fi imbraciosiatu, ér' ceilalti voru fi toti cá vendiatori de patria si agitatori despoiati de dreptulu egal in fapta sub scutulu constitutiunei.

Naseudu, 15 Februaru 1877.

In numerulu 3 alu „Gazetei Transilvaniei“ din a. c. s'a publicatu una corespundintia din Bistritia, prin care d. avocatulu Danila Lica se justifica facia de cele publicate despre ds'a nr. 97 alu susu numitei foi.

Catra finea numitei corespundintie vine intre altele si passagiulu: „De altumintrele cunoscu starea lucrului de amenuntulu, sciu bene, de ce se amana acestu obiectu in infinitu, si sumu convinsu, ca statutele, prin urmare si reorganizarea comitetului administratoriu alu fonduriloru, reformarea administratiunei averei scolari, inspectiunea mai rigorósa a scoleloru normale suntu in Naseudu totu atatea necesitati imperative.“

Din cele cuprinse in acestu passagiu, si anumitu din espressiunile „cunoscu starea lucrului de amenuntulu, sciu“; si apoi „inspectiunea mai rigorósa a scoleloru normale, suntu in Naseudu totu atatea necesitati imperative, ar' poté alunecá a crede onoratulu publicu cetitoriu, ca dóra scolele nóstre normali nu ar' fi astadi la inaltimea misiunei loru.“

D. avocatulu Lica, carele sustiene a cunosce cu de amenuntulu starea lucruriloru dela noi, va fi sciendu si aceea, ca atata inspectiune nu mai au nesce scole in tóta tier'a, cá scolele nóstre.

Asia, abstragandu dela inspectoratulu supremu — ordinariatulu, — si dela celu regeseu, cari suntu mai departe, fiacare dein cele trei scole normali dein Naseudu, Borgau si Monorn are pre inspectorale scolasticu confessionalulu district., fiacare are cate unu referinte esternu si unulu internu, apoi fiacare mai are cate unu direttore. Nu-su destui acestia, cu capetulu fiacarui cursu seolasticu se esmitu din partea comitetului granitiareseu administratoriu cate unulu séu doi comissari, cari apoi inca au de a reportá despre starea scolei respective, si a face propunerile de emendare.

Totu acestei inspectiuni suntu supuse si celelalte scole centrali granitiarese, si anume: scolele triviali din Sangeorgiu, Telciu si Zagra, de care d. corespundinte nu amintesce. Séu ca dóra supranumitele inspectiuni desvoltéza facia de scolele triviali o rigóre mai mare, ori ca personalulu invetiadorescu dela scolele normale innóta in o lasitate atatu de condamnabile, catu totu acéesai inspectiune cu aceea rigóre, ce se exercita cu efectulu facia de a celelalte scole, — aci facia de scolele normale nu-si are efectulu seu, si prin urmare trebue duplicata séu triplicata rigóre. Aceste suntu totu atatea intrebari, la care publiculu nepreocupatu, fostii granitiari, cá adevérati fundatori ai instituteloru si iubitori de progressu, au dreptulu de a pretinde respunsu.

Multe institute de invetiamentu de cateva categorii se afla in fostulu districtu alu Naseudului si respective in fostulu regimentu de granitia, si nici facia de unulu se nu fia necessaria o inspectiune mai rigoroasa decatu numai facia de scolele normale?

Avendu noi in vedere reputatiunea si inflorescerea acestoru scole, de o parte cá fundatori asemenea cá si Lica si ceilalti fosti granitiari, de alta parte cá invetiatori, a caroru insasi onorea e angageata, ne luamu libertatea a ne adresá catra d. adv. Lica, rogandulu cá déca a aflu de bene a si dá aici in o foia publica o parere preste scolele normali, prin care cetitoriu usioru póte fi sedusu, totu aci in acésta foia, se-si chiarifice passagiulu respectivu.

Asteptamu dela d. adv. Lica, cá cu tóta franchetia conformu indegetariloru de mai susu se descopere bólele, ce dupa Ds'a ar' inadusi aceste scole si prin urmare motivele, care asupra acestora — si numai asupra acestora — ceru imperative o inspectiune mai rigorósa.

In fine si o modesta observare: catu de frumosu érá, candu d. adv. Lica, intru adevéru au a-

vutu in vedere numai inflorescerea scoleloru normale, se folosea aci acasa de tóte midilocoale, ce i-au statutu la dispositiune, asia precumu dice ca s'a folositu in respectulu statutului, de care promenesce, si facea aci in comitetulu granitiareseu, unde e membru si unde are frumosu terenu ds activitate, baremu vre-odata vreo propunere, unde se arete defectele ce dupa Dsa bantue scolele normale, precumu si modulu de indreptare, si nu alergá deodata la forulu supremu, la tribunalulu opiniunei publice. Pe acésta cale credemu noi, ca mai usioru se vindeca relele, unde suntu.

Teodoru Rotariu, Iacobu Popu,
Ioane Iarda, Petru Tofanu,
invetiatori la scól'a normale din Naseudu.

Noutati diverse.

(Fapte generóse, fapte romanesce.) De vr'o optu ani de dile se facu aici in Brasiovu in fia-care anu la initiativ'a pré zelosului domnu Diamandi Manole collecte de bani pentru provederea cu imbracaminte si incalciaminte a scolariloru romani seraci, dér' diligenti, alu caroru numeru este fórté considerabilu. Si aproape in fia-care anu se aduna cate 5—6 sute de floreni, cu cari se imbraca si incaltia cate 90—100 baieti si fetitiele dela scolele de aici. — In anulu acest'a inca s'au procuratu imbracaminte si incalciaminte spre scopulu mentionatu in pretiu de preste 500 fl. v. a., cu cari s'au provediutu 92 de scolari, baieti si fetitiele. Actulu distribuirei a avutu locu Domineca in 13/25 Febr. in sal'a gimnasiului romanu. Era intru adevéru emotionatoriu a vedé pe baietii si fetitiele aprópe descultie si desbracate cu cata bucuria primia din manile dlui Diamandi Manole incalciaminte si imbracaminte, de care aveá o necesitate asiá de mare. Dlu Diamandi, pre care-lu cunosce publiculu romanu si din multe alte fapte generóse si adevérate romanesce, precumu este si donatiunea ce a facut'o acumu vr'o patru ani pentru scolele romanesce din Bulgari'a, si-a castigatu nu numai dela individii, ci dela intréga natiunea romana cele mai frumóse merite. Asemenea si domni Dumitru si si Mihailu Stanescu, apoi D. Iencioviciu si alti romani generosi, cari au contribuitu spre acestu scopu. Consemnatiunea contribuiriloru vomu publicá-o in unu numeru viitoriu.

(Éra jidovi omoriti in Ungari'a.) In Balaszér comit. Bereg locuitorii inpuscara pe unu usurariu infamulu, anume Samuel Reiter. („Ébred.“) In 31 Ian. aprópe de comun'a Visieu comit. Maramuriasu, omorira pe speculantulu evreu anume Abraham Malek, omu de 60 de ani, despicandu'i capulu dreptu in doue, apoi ei ascunsera cadavrulu intr'o tufa, éra calulu, pe care venise, nu il'au luat, ci l'au legatu alaturea drumului de unu arbore, nici cei 10 fl. ce'i avuse jidovulu in busunariu, nu iau atinsu, de unde se vede curatu, ca asasinii n'au fostu lotrii, de cari esu in drumuri, ci au fostu resbunatori. („Maramaros“ din 10 Febr.) Intrebamu si acilea: Unde este „Alianti'a israelita“ din Vien'a, care a juratu numai Romaniei resbunare?

— Ilustrulu domnu inspectoru de scole Koos Ferencz cauta cu falinariulu colonii maghiare in districtulu Naseudu si in alu Bistritiei, se incérca totuodata „a infratí“ pe diversele nationalitati, precumu elu insusi o spune in diariulu „Maramaros.“ De multu sciamu noi, ca inspectorii de scole mai au si alta misiune. — Ilustrulu domnu Réthy Lajos éra o mai patí. „Ébredés“ ne spune, ca a esitu adou'a brosiura in contra „uariei sale si a fostului directoru Balázs.

— Dela Desiu se scriu lucruri totu asia de frumóse si inca in fóia ministeriale „Kelet“ Nr. 35 despre ilustrulu domnu inspectoru de scole. Lieber Josef (de ce nu kedves Jozsef?) pusu in loculu domnului Michailu Bohetielu. Acelu luceferu alu instructiunei publice amerintia ca va inchide chiaru si scolele maghiare cu gendatmi, pe care le afla ca suntu grasduri, nu scole, face pe docenti de frica cá se mérga, se'lu cortenesca, ii dá de tóta rusinea in examene publice, éra pe unulu era p'aci se'lu duca cu gendatmi pentru o gluma unguresca.

— Déra in comitatulu Turdei? Acolo comissiunea administrativa, intemeiata pe relatiunea

altui domnu inspectoru totu asia de ilustru, a decisu a se face investigatiune criminala anume in comun'a St. Imbru contra acelu omeni, cari nu voiescu es'si dea pruncii in scól'a statului. („Ébredés“ Nr. 37 din 15 Febr.)

— Se mai trecemu si la Dev'a? Nu; se se bucare de dulcele suvenire din carnevalu.

— Se mergemu mai bine la Alb'a cea incantatória, la chiai'a tieriei, la amant'a motiloru. Si adeca ce s'a intemplatu acolo in 3 Februaru?*) Unu mocanu de sub Chiaiea-Turdei ne respunde éra in intr'unu descantecu:

Hai la Alb'a la Ampoiu,
Se ne cante din cimpoi;
Se ne 'nvertimu in Roman'a,
Cu Ilén'a si cu An'a.
Déca ne voru fluiera
Si cá sierpii siutera,
Vomu esi pe usia afara,
N'omu intra a dou'a óra; —
Aideti fete la fontana,
Se ne descante o betrana,
De bóla de renegatu,
Si de dorulu blastematu. —
Mergemu fete prin poiana,
Se catamu o buruiana,
Buruian'a féraloru,
Se o damu fetioriloru,
Se deschida portile,
Se descuia usile.

*) A se vedé in „Gazet'a“ Nr. 9 insulta turcesca facuta familiiloru romanesce fruntasie din Alb'a-Iuli'a in balulu din acea di.

Mainou.

Dela Petropole se telegrafédia cu dat'a 25 Febr. urmatoriele: Scomotulu, ca imperatorele russiloru ar fi datu ordinu armatei russe, cá se tréca Prutul la 28 Febr. este neintemeiatu. E adevératu, ca armistiulu acordatu in urm'a ultimatului Russiei espira preste trei dile; dér' noutatile privitorie la negociatiunile incepute intre Turci'a si Serbi'a fiindu favorabile, armistiulu póte fi prelungitu.

„ALBINA“

Institutulu de creditu si de economii in Sibiu.

Domni actionari ai Institutului de creditu si de economie „ALBINA“ se invita prin acésta in virtutea art. 19 alu statutelor societatii la

A patr'a

adunare generale ordinaria,

care se va tiené la Sibiulu in 29 Martiu 1877 stilulu nou, inainte de amédie la 10 óre in cas'a institutului din strat'a macelariloru (coltiulu stratei Baier Nr. 1.)

Obiectele:

1. Reportulu generalu alu Directiunei cu bilanciulu anualu, si reportulu comitetului de revisiune.
2. Ficsarea dividendelor.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Ficsarea pretiului marceloru de presentia.
5. Ficsarea onorariului pentru membrii comitetului de revisiune.
6. Intregirea comitetului de revisiune.

Domni actionari, cari in sensulu art. 22, 23 si 24 din statute voiescu a participá la numit'a adunare in persóna séu prin plenipotentii, suntu rogati a-si depune la cass'a institutului actiunile loru si eventualu dovedile de plenipotintia, celu multu pana in 26 Martiu 1877 stilulu nou, dupa amédie la 6 óre.

Sa biiu, 20 Februaru 1877.

1—3

Directiunea institutului.

Cursurile

la bursa in 26 Februaru 1877 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 93	cr v. a.
Napoleoni	—	—	9 „ 96	„
Augsburg	—	—	113 „ 90	„
Londonu	—	—	124 „ 45	„
Imprumutulu nationalu	—	—	67 „ 30	„